

PROGRAM

Sobota 19. března 2016

Tylovo divadlo 10.00–11.10 hodin
Karel Poláček, Petr Matoušek

BYLO NÁS PĚT

Divadýlko na dlani Mladá Boleslav

Rozborový seminář 12.10–13.10 hodin

Tylovo divadlo 14.00–15.20 hodin
Arnošt Goldflam

DÁMSKÁ ŠATNA

Divadlo Na Víšce Hořovice

Rozborový seminář 16.20–17.20 hodin

Tylovo divadlo 19.00–22.00 hodin
Terry Pratchett

MORT

DS Lázně Toušeň

Rozborový seminář 23.00–24.00 hodin

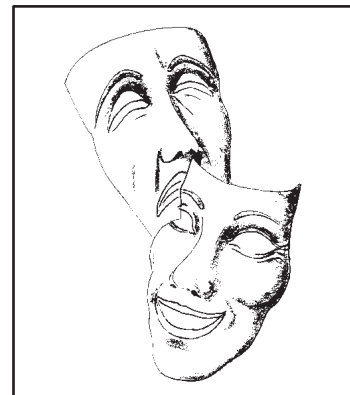
Tylovo divadlo/foyer 24.00 hodin

VYHLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ A ZAKONČENÍ PŘEHLÍDKY

Polévka, co provoní galaxii

Ještě než s Werichem vytvořili všechno to, co vytvořili, se Voskovec v šestnácti letech vydal do roku 3000. Zajímavé, jak první den letošních Wintrovek hledí ke hvězdám. S Voskovcem jsme putovali na Venuši a večer nás z hvězd přišel navštívit zástupce jiné planety. Pozemská zelňačka mu očividně chutná a žádný pozemšťan se správně nastavenými chuťovými buňkami se mu nediví. Stojím si za tím, že se do kosmu měl krom šroubovice DNA a nahrávky Chucka Berryho vyslat i vzorek pravé pozemské zelňačky. Pravda, sonda narazí na nějakou civilizaci asi až za hodně dlouho (jestli vůbec) a polévka by v tu dobu byla uleželá až moc. Ale ať se mozky z NASA snaží. Jen si to představte, vymyslely by zelňačku, která by mohla zůstat netknuta neomezeně dlouho a čím déle by ležela, tím by byla lepší. Stejně jako víno. „Doporučil byste mi něco z vašeho menu?“ „Jistě, pane. Máme tu vynikající zelňačku, ročník 53.“ Dnes nám to zní strašidelně, ale třeba za pár let... Jestli nás někdy kontaktuje někdo z jiné galaxie, mohl by přinést světový mír, fungující utopistický systém, vrátit nám Glenna Millera nebo zodpovědět otázku „Jaký je smysl života?“ Po rampě se ale z mlhy a světél může také vynořit vysoká mimozemšťanka v zástěře a hrncem horké polévky v rukou. Takové, která provoní celou Sluneční soustavu. Otázkou je, jestli by zrovna tohle naplnilo očekávání lidstva od setkání s mimozemskou inteligencí. Chtělo by to k té zelňačce totiž ještě kontaktovat galaxii, ve které se peče ten nejkřupavější chléb. To by pak byla večere jako od maminky.

Jirka Štraub

WINTRŮV RAKOVNÍK

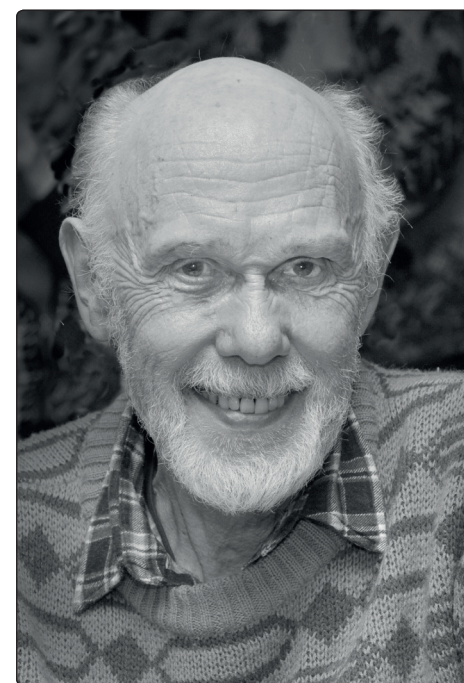
2

**XL. POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ
S VÝBĚREM NA CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKU AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO
A HUDEBNÍHO DIVADLA DIVADELNÍ PIKNIK VOLYNĚ**

BŘEZEN 2016

Jiří Hlávka – Umřeli nebo odletěli?

Zelňačka je na amatérské scéně velmi frekventovaná. Se svou verzí známého francouzského příběhu přišli i DS VOJAN z Libice nad Cidlinou. Více už režisér Jiří Hlávka, který také ztvárnil postavu Kastlíka.

Existuje i česká televizní inscenace, která končí tak, že hlavní postavy neodletí.

Původní knížečka dává možnost/nemožnost. Odletí/neodletí. Film s Luis de Funèsem se nám nelíbí. Zpracováním, přeháněním všech pocitových reakcí atd. V knížce to tak není, ta je jemná, ale česká inscenace byla docela dobrá. Ovšem Zelňačku znám z několika současných představení tuzemských ochotnických divadel.

Bližíte se ale více k francouzskému filmu s Luis de Funèsem, kde hlavní postavy na konci odletí, než ke zmiňované televizní inscenaci.

No, odletí... Co když jsme umřeli?

Konec mi smrt evokuje. Už v odletu jako takovém vidím její symboliku.

To jsme chtěli. Ať si lidé vyberou, jestli jsme opravdu umřeli tady nebo odletěli. Poslední replika, kterou Glód říká, je: „Myslíš si, Kastlíku, že nám v nebi taky nalejou?“ Odpovídám mu, že „nám vždycky,“ a zpíváme valčík. Text se nám líbí z toho důvodu, že nemusíme zahrát, že jsme umřeli. Prostě odletáme.

V české inscenaci odmítnou odletět. Vnímáte to tak, že vlastně odmítnou smrt?

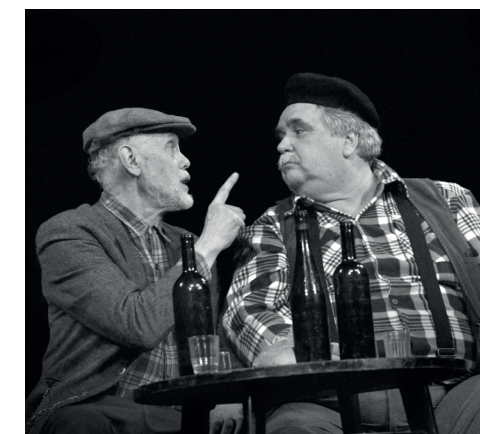
To bych neřekl. Odmítnou odletět, přestože na ně tlačí civilizace. Nelíbí se jim, kde budou žít – technologie, hypermarkety atd. Přesto zůstávají. Proč?

My, jako Glód a Kastlík, nesouhlasíme s ekonomickou expanzí. Chceme dožít po svém starém způsobu. Proto jsme ve hře nechali tento závěr. Chceme doříct svůj život jako dva starý dědci. Jiná věc je, že když se vzepneme, je to náš konec. Sláva, odletíme, napijeme se a umřeme. Ale to už není důležité. Důležité je, že odmítneme žít v přetechnizované civilizaci.

Odmítáte i vy osobně přetechnizovanou civilizaci, hypermarkety...?

Čas se nedá zastavit, vývoj také ne. Je jedno krásné české přísloví: „Všeho s mírou.“ Když třeba přijedeš k našim Poděbradům, proč jsou tam tři, čtyři markety vedle sebe? Stačil by jeden. A vadí mi ještě hypermarketová móda. V sobotu nebo v neděli se s celou rodinou sebrat a courat tam. Myslím si, že se dá dělat spousta věcí. Nejen amatérské divadlo, ale i sport, muzika, procházky, zahradničení, cokoliv. Ale není dobré se zavřít do hypermarketu. Ta posedlost mi vadí.

Jirka Štraub

Divadelní soubor Jiřího Voskovce Sázava: Dobyvatelé

Divadelní soubor Jiřího Voskovce Sázava zahájil letošní ročník Wintrova Rakovníku hrou svého slavného rodáka, jehož jméno zdobí i název tohoto souboru, Jiřího Voskovce. Jeho synovec objevil v pozůstalosti tohoto věhlasného herce, spisovatele, dramatika a textaře předlohu s názvem Dobyvatelé. Voskovec ji napsal v pouhých šestnácti letech a Sázavští ji na jeviště uvedli ke 110. výročí jeho narození.

Samotná hra je inspirována několika dobově poplatnými symptomy. Samotný příběh zasadil autor do vzdálené budoucnosti, konkrétně kolem roku 3000 v Praze. Problém přelidnění je řešen dvěma firmami, Meplakem a Tropostou, v jejichž čele stojí znesváření bratři Horové. Oba bratři se snaží na zmíněném problému co nejvíce zbohatnout. Američan Arigon Orbus, který je v Praze na návštěvě a nudí se zde, se v touze po dobrodružství přidává na stranu Ivana Hory a brzy se stává svědkem boje mezi dobrem a zlem, který vedou obě zmíněné firmy. K tomuto boji se přidává i Přibík, hájící pozice duchovna a víry, jehož konání nese znaky demagoga. Autor se snaží příběhem otevřít téma budoucí konzumní společnosti a všech nešvarů s tím spojených. Přes postavu Orbuse také vyslovuje filozofickou tezi o relativitě dobra a zla. Připomíná tak značně myšlenky a témata, která jsou typická pro dílo například Karla Čapka. I zde je však struktura dramatu budována spíše filozofickými tezemi a slovními postoji, než abychom se o nich dozvěděli

prostřednictvím dramatických situací, a tudíž režii (Martin Kovářík) nedávají příliš prostoru a možností k budování účinných jevištních dramatických situací, ve kterých by postavy byly nuceny jednat. Dalším důležitým inspiračním zdrojem pro Jiřího Voskovce bylo evidentně okouzlení obrazivostí a zvukomalebností českého jazyka v podobě, v které ho ve dvacátých letech minulého století využíval dadaismus, a především poetismus, jediný literární směr, který vznikl na našem území. Je však otázkou, zda tento básnický jazyk, používající rozvitá souvětí, nečekané symboly a metaforu a komplikovaný ve své stavbě, je pro divadelní interpretaci vhodný a zda je divák schopen vždy porozumět významu sdělení. Z hlediska dnešního chápání divadla je také velmi diskutabilní herecký styl, který takto koncipovaná předloha vyžaduje. Zhlédnutí se Jiřího Voskovce v tehdejší módou a moderním expresionismu je více než zřejmé, ovšem tato výsostná divadelní stylizace, odkazující až k opernímu způsobu herectví, dnes spíše vyvolává rozpaky, než aby byla

jevištně uvěřitelná. Spíše než nadčasový ucelený dramatický text tak autorova prvotina připomíná skicu, náčrt či studii k jeho budoucím dílům, která vznikla ve dvojici s Janem Werichem a jež bezesporu patří k zlatému fondu českého divadelnictví.

Je evidentní, že si zmíněných problémů byl sázavský soubor plně vědom a snažil se v čele s režisérem koncipovat inscenaci jako tzv. divadlo na divadle, kdy současní mladí lidé se na břehu Sázavy začnou do díla svého vrsťovníka. Také zařazením hudebních čísel v podání živé kapely jsme neustále upozorňováni, že jako diváci nejsme svědky iluzivního divadla. I přesto se Sázavským plně nepodařilo jevištně odůvodnit uvedení Dobyvatelů jako plnohodnotného a nadčasového díla. Herecky se s nástrahami textu nejlépe vyrovnali Jan Rejhon jako Ivan Hora, Luboš Malý jako Arigon Orbus a představitelky pilotek, jejichž scéna zavoňovala divadlem svou konkrétní situací a dramatickým jednáním postav.

Divadelnímu souboru Jiřího Voskovce Sázava patří značné díky především za to, že svou inscenací Dobyvatelé připomněl odkaz svého rodáka a svedl poctivý, byť nerovný boj s problematickou předlohou Jiřího Voskovce. Kdo jiný by však měl tento boj podstoupit?

Milan Schejbal

Nepředpokládali jsme, že by se hra hrála víc než třikrát

Čtyřicátý ročník Wintrova Rakovníka zahájil již tradiční účastník místních přehlídek, sázavský DS Jiřího Voskovce. Představil se neznámou hrou klasika českého divadla, kterého má ve svém erbu. Hned v úvodu představení zazní, že text napsal Jiří Voskovec ve svých šestnácti letech. A tak se nabídl i první otázka pro režiséra představení Martina Kováříka.

Skutečně existuje hra Dobyvatelé a opravdu ji napsal Jiří Voskovec?
Jistě. Našel ji v pozůstalosti Filip Voskovec a věnoval ji městu Sázava. Město Sázava je tedy nyní jediný sub-

jekt, který má tímto textem možnost disponovat. Jednoho dne se to semlelo tak, že jsem text obdržel ke zpracování k narozeninám. Na dva roky jsem jej pak odložil jako nezpracovatelný.

Došlo tedy k jeho úpravě?
Byli jsme nuceni z něj vyjmout nějaké části, protože jinak by hra trvala nejméně dvě a půl hodiny. Těžkého básnického textu tehdejší doby.

Hrajete jej tedy tak, jak jej Voskovec napsal?
Ano. Pouze úplně první scéna, kde hrají mladí členové souboru, vznikla

uměle právě pro informování diváka, že jde o původní text, ze kterého bylo vypuštěno jen pár drobností. Tak, jak jej napsal kolem roku 1920.

Moc se neví o tom, že by Voskovec psal sci-fi. Napsal ještě nějakou další vědeckou – fantastickou hru?
Ne. Dobyvatele napsal v šestnácti letech na studiích v Dijonu. Ve francouzském lyceu. Je patrné, že byl inspirován Verneovkami, které byly tehdy ve Francii uváděny i na divadelních prknech.

DS VOJAN Libice nad Cidlinou: Zelňačka

Divadelní soubor VOJAN Libice nad Cidlinou přivezl na letošní „wintrovky“ inscenaci Zelňačka. Autoři René Fallet (předloha) a Alexandr Gregar (jevištní adaptace) v ní přinášejí humorné zamyšlení nad životem dvou starých pánů, kteří díky setkání s představitelem mimozemské civilizace bilancují své touhy, sny, i svou krátkou budoucnost.

Inscenace libických se právem opírá o herecké výkony dvou hlavních představitelů – Jiřího Hlávky a Jiřího Pošepného. Oba pánové jsou zkušené herci – dokážou vládnout slovem, umí sdělit obsah a smysl repliky, jejich existence na jevišti je přirozená, užívají si jí, cítí a ctí svého diváka. K nesporným kvalitám inscenace patří výborná scéna Františka Svobody – funkční, jednoduše navozující dva interiéry v jednom i esteticky účinném prostoru; a až naturalistická práce s rekvizitou (i spotřební – polévkou).

Bohužel však tato Zelňačka má jeden velký problém – absenci režijní fabulace, interpretace. Sdělení zůstává ve slovech, nekonají se především vztahy (postav mezi sebou i postav k událostem), díky nedostatečným akcentům se některé části

Autor písniček Milan Štědra je manžel jedné naší herečky a zároveň náš dvorní skladatel. Čtyři písničky z těch, které diváci ve hře slyšeli, byli hotové dávno před tím, než se vůbec uvažovalo o zpracování Voskovcova textu. Mně prostě do hry seděly. Svoji tematikou o putování vesmírem a de facto i myšlenkami, které se ve hře rozebírají. Dvě další pak byly následně dopsány přímo pro hru.

Plánujete další hry se sci-fi tematikou? Na jeišti podobné záležitosti nejsou příliš vidět.
Bohužel. V dnešní době se jedná o velmi obtížně zpracovatelnou formu. Navíc má tento divadelní žánr velmi málo diváků. Na rozdíl od diváků filmových. Do budoucna chystáme něco jiného. Před dvěma lety jsme zde součetili s Cestou kolem světa pana Pavla Kohouta. Dokonce tu byl přítomen. Byl velmi spokojen, a když viděl Dobyvatele, dal nám k dispozici další ze svých textů. Nyní tedy zpracováváme další text Pavla Kohouta.

Jan Švácha

příběhu stávají nepřekvapivými, někdy až ne úplně srozumitelnými. Schází „tah na bránu“, hlavní smysl jevištního vyprávění. (V tomto ohledu by bylo dobré prověřit účinek komentářů, které jednotlivé scény pouze lineárně navozují, ale žádným jiným způsobem je neovlivňují.)

Kateřina Fixová

